

Kalundborg Folkeblad, 22. september 1980.

Fremmedgørelse og naive politikere

Bistandsloven og miljøloven er to fede eksempler på, at danske politikere i dag ikke har den lovgivningsmagt, som de tidligere havde. Disse to store lovpakker er lavet af embedsmænd og er et glimrende udtryk for den nye styringsmekanik, der er vokset ind i vort samfund.

Det sagde folketingets ombudsmand, Lars Nordskov Nielsen, da han lørdag eftermiddag talte på Vallekilde højskoles efterårsmøde.

Ombudsmanden var af den formening, at der sker en væsentlig fremmedgørelse mellem borger og samfund og at befolkningen i stor stil ikke regnes for individer, men som objekter.

Forholdet mellem befolkningen og beslutningstagerne er blevet meget værre end det var tidligere, og det har ført til en fremmedgørelse i befolkningen, og man er begyndt at skelne mellem sig selv og staten, som ofte kaldes for »de andre«.

Vi har behov for en helt anden lovpolitisk holdning, hvis ikke forholdene skal forværres. Det kræver øget bevidsthed i befolkningen, nærdemokratiseringsregler, øget information, bedre undervisning i skolerne om samfundet og mere harmoni i forvaltningssystemerne, sagde Lars Nordskov Nielsen.

Demokratiets realitet.

Lars Nordskov Nielsen indledte sit foredrag med at fortælle om den styringsform, der fandt sted ved århundredskiftet, hvor man havde et repræsentativt demokrati. Hvor folk endnu gik til vælgermøder, og hvor det var politikerne, der indførte lovene og vedtog dem.

Det var en periode, hvor demokratiet var en realitet, sagde ombudsmanden. De enkelte ministre havde overblik over, hvad der foregik i deres ministerier, og det var ikke forvaltningerne, der styrede landet.

Problemerne var heller ikke så store dengang, fordi vidensmængden ikke var så stor.

I dag er det nødvendigt med en masse teknisk viden, og derfor må der ansættes flere

teknikere. Flere embedsmænd er kommet til og i dag har vi i den offentlige sektor omkring 75.000 mennesker, der har en virkelig magt i samfundet.

Her er der virkelig sket en magtflytning fra politikerne til embedsmændene og eksperterne og selv om disse »videnleverandører« skal være helt upolitiske, kan der næppe undgås en vis afsmitning af deres personlige syn.

Det er en af de ting, der har gjort forholdet mellem beslutningstagerne og befolkningen værre.

Samtidig er vælgermøderne fra den gang blevet erstattet af medierne, og i medierne er det kun hovedpersonerne, der figurerer.

Mærkesagerens tid er ved at være forbi.

Opdemokratisering.

Men selv om der hele tiden sker en afdemokratisering af styringsformen, kan vi dog også finde flere former for opdemokratisering, sagde Nordskov Nielsen.

Der er kommet mere magt ud til kommunerne gennem udviklingen af storkommunerne og her ser man en slags modstykke til embedsmandsvældet.

Alligevel føler mange mennesker sig stærkt bundet af regler i samfundet, og disse regler kan virke helt uoverskuelige.

Der er en helt uharmonisk opbygning af regelsæt og folk får en følelse af, at de styres af blinde kræfter.

Den økonomiske situation er et af eksemplerne. Situationen er simpelt hen et produkt af kræfter, ingen af os kender.

Samtidig føler vi, at de goder vi har er en selvfølgelighed, hvorimod vi meget mærkbart føler betalingen for dem via skattebilletten.

Der er få mennesker, der føler solidaritet med andre, der er i nød. Da bistandsloven blev vedtaget i folketinget, var det ikke alle partier, der gik ind for den. Det er aldrig tidligere sket, når der har været tale om sociale forandringer i samfundet.

Folkebevægelserne.